

Polacy wobec epidemii koronawirusa

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2022

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W badaniu zrealizowanym w październiku¹ zapytaliśmy Polaków o epidemię koronawirusa – obawy przed zarażeniem, szczepienia i ocenę działań rządu w tym zakresie.

OBAWY PRZED ZARAŻENIEM

W październiku zakażenia koronawirusem bało się dwie piąte dorosłych Polaków (39%), a sześciu na dziesięciu (60%) nie miało takich obaw. W stosunku do poprzedniego badania zwiększył się odsetek osób w ogóle nieobawiających się zakażenia (wzrost o 5 punktów do 32%), natomiast ubyło wyrażających brak obaw w sposób mniej kategoryczny (spadek o 3 punkty do 28%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (390) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

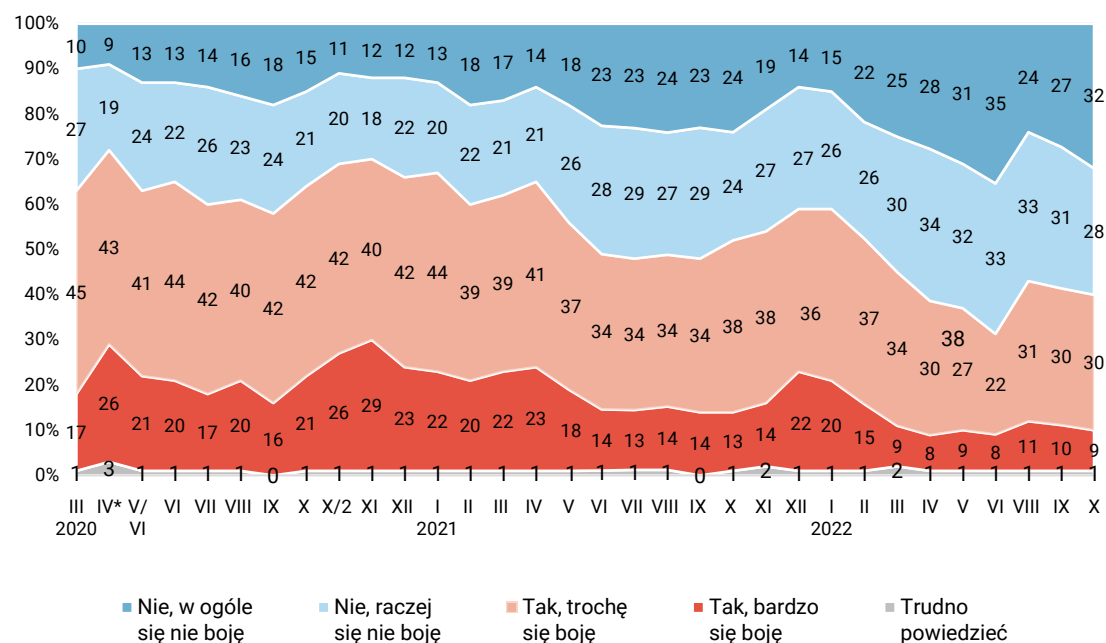
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 13 października 2022 roku na próbie liczącej 1041 osób (w tym: 58,3% metodą CAPI, 26,1% – CATI i 15,6% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?

* Badanie przeprowadzone w czasie lockdownu na próbie internautów

Zarażenia koronawirusem częściej boją się badani mający co najmniej 45 lat niż młodsi badani. Najczęściej obawy deklarują najstarsi respondenci, mający 65 lat i więcej, natomiast najrzadziej najmłodsi, w wieku 18–24 lata. Wykształcenie nie odgrywa w tym przypadku samodzielnej roli (ponieważ jest silnie powiązane z wiekiem), można jednak zauważyć, że wśród osób mających od 55 do 64 lat badani z wykształceniem wyższym obawiają się zachorowania na COVID-19 w większym stopniu niż pozostali, co jest w pewnym sensie odwrotnością charakterystyki ogółu ankietowanych (wśród których obawy częściej deklarują respondenci z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym niż średnim i wyższym – zob. tabelę aneksową 1).

TABELA 1

Wiek	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
18–24 lata	19	81	0
25–34	22	77	1
35–44	33	67	1
45–54	45	55	0
55–64	46	53	1
65 lat i więcej	56	44	1
Ogółem	39	60	1

Obawy przed zakażeniem koronawirusem częściej wyrażają osoby zaszczepione, szczególnie te, które przyjęły dawki przypominające. Z kolei niezaszczepieni w znacznej większości nie boją się zarażenia.

TABELA 2

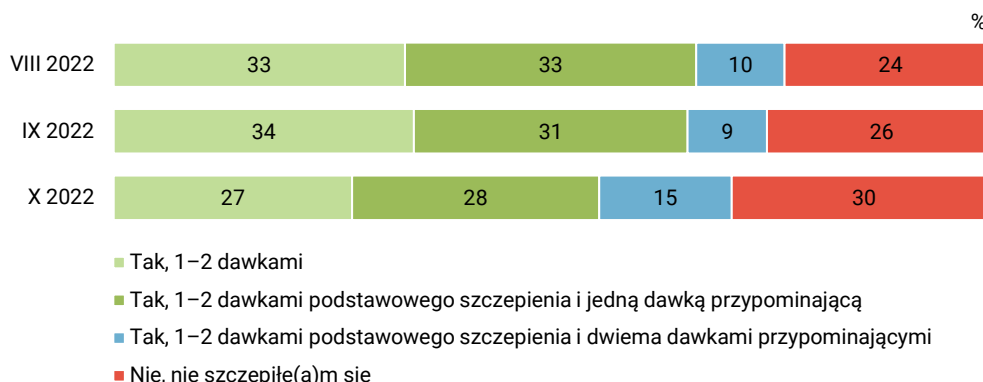
Czy szczepił(a) się Pan(i) przeciwko COVID-19?	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak, 1–2 dawkami	34	65	0
Tak, 1–2 dawkami szczepienia podstawowego i pierwszą dawką przypominającą	55	45	0
Tak, 1–2 dawkami szczepienia podstawowego i dwiema dawkami przypominającymi	55	45	0
Nie, nie szczepiłem(a) się	23	77	0
Ogółem	39	60	1

STOSUNEK DO SZCZEPIEŃ PRZECIWKO KORONAWIRUSOWI

Z danych ECDC (European Centre for Disease Prevention and Control) wynika, że w Polsce zaszczepionych przeciw COVID-19 podstawową dawką zostało blisko 67% dorosłych². W naszym badaniu zaszczepienie się deklaruje łącznie siedmiu na dziesięciu badanych (70%), spośród których podstawową dawkę przyjęła ponad jedna czwarta (27%), jedną przypominającą – 28%, a dwie przypominające – 15%. Od poprzedniego badania we wrześniu ta ostatnia grupa zwiększyła się o 6 punktów procentowych. Stopniowy wzrost odsetka deklarujących niezaszczepienie się, który obserwujemy na przestrzeni ostatnich miesięcy, może wynikać z tego, że wraz ze spadkiem śmiertelności w wyniku zakażenia koronawirusem, jak i generalnie łżejszego przechodzenia zachorowań wywoływanych najpopularniejszym obecnie wariantem, wirus powszednieje, co sprawia także, że zmniejsza się presja społeczna w kwestii szczepień. Prawdopodobnie z tego powodu stopniowo spada odsetek respondentów udzielających odpowiedzi niezgodnej z prawdą (czyli grupa niezaszczepionych deklarujących, że się zaszczepili).

² <https://vaccinetracker.ecdc.europa.eu/public/extensions/COVID-19/vaccine-tracker.html#uptake-tab>, z dnia 27.10.2022 r.

RYS. 2. Czy szczepił(a) się Pan(i) przeciwko COVID-19?

Deklaracje dotyczące zaszczepienia się przeciw COVID-19 różnią się przede wszystkim ze względu na wiek. Więcej niezaszczepionych jest wśród badanych poniżej 45 roku życia, a mniej wśród osób mających co najmniej 55 lat. W tej ostatniej grupie, szczególnie wśród mających powyżej 64 lat, relatywnie wielu wskazuje na przyjęcie dawek przypominających, w tym także obu z nich.

TABELA 3

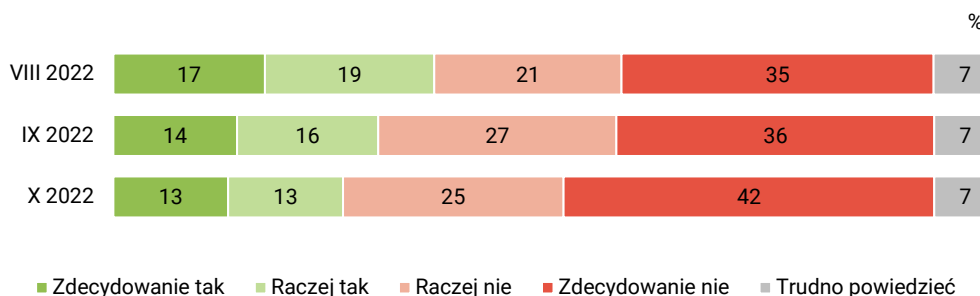
Wiek	Czy szczepił(a) się Pan(i) przeciwko COVID-19?			
	Tak, 1-2 dawkami	Tak, 1-2 dawkami szczepienia podstawowego i pierwszą dawką przypominającą	Tak, 1-2 dawkami szczepienia podstawowego i dwiema dawkami przypominającymi	Nie, nie szczepił(a)m się
	w procentach			
18-24 lata	36	20	7	37
25-34	37	20	4	38
35-44	32	25	4	40
45-54	29	27	10	34
55-64	24	35	20	21
65 lat i więcej	16	34	34	16
Ogółem	27	28	15	30

Istotny w kontekście szczepień wydaje się także status społeczno-ekonomiczny badanych oraz miejsce zamieszkania. Wyraźnie mniej deklaracji zaszczepiania się przeciw COVID-19 jest wśród mieszkańców wsi, a relatywnie najwięcej wśród mieszkańców dużych i – szczególnie – największych miast. Jak wynika ze wskazań, w większym stopniu niż przeciętnie szczepiły się osoby mające wyższe wykształcenie, kadra kierownicza i specjaliści oraz uzyskujący przeciętne i wysokie dochody *per capita*, zwłaszcza uzyskujący dochody na osobę na poziomie 4000 zł i wyższym. Z kolei *in minus* wyróżniają się badani z gospodarstw domowych o najniższych dochodach (poniżej 1500 zł *per capita*), a także takie grupy zawodowe jak pracownicy usług, robotnicy (wykwalifikowani i niewykwalifikowani) oraz rolnicy (zob. tabelę aneksową 2).

W porównaniu do pomiaru z września i – szczególnie – z sierpnia, zmalało zainteresowanie szczepieniami. Zaszczepić chciałby się obecnie co czwarty dorosły (26%, o 4 punkty mniej niż we wrześniu i aż o 10 punktów mniej niż w sierpniu). Dwie trzecie badanych (67%) nie ma takiej woli, z czego ponad dwie piąte (42%) wyraża to w sposób kategoryczny.

CBOS

RYS. 3. Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się, „doszczepić” przeciwko COVID-19?

O chęci przyjęcia kolejnych dawek szczepionki przeciw COVID-19 najczęściej mówią osoby, które zaszczepiły się dawkami przypominającymi, szczególnie dwiema. Na ogół nie chcą się już szczepić badani zaszczepieni wyłącznie dawkami podstawowymi oraz – przede wszystkim – w ogóle niezaszczepieni.

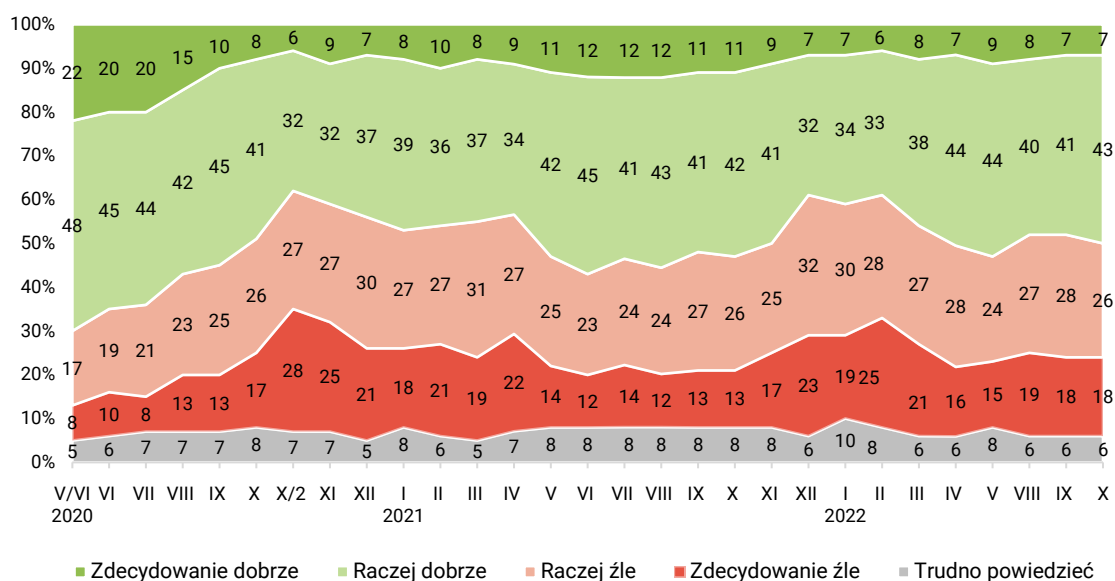
TABELA 4

Czy szczepił(a) się Pan(i) przeciwko COVID-19?	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się, „doszczepić” przeciwko COVID-19?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak, 1–2 dawkami	16	80	4
Tak, 1–2 dawkami szczepienia podstawowego i jedną dawką przypominającą	43	42	15
Tak, 1–2 dawkami szczepienia podstawowego i dwiema dawkami przypominającymi	56	34	10
Nie, nie szczepiłem(a) się	3	94	3
Ogółem	26	67	7

OCENA DZIAŁAŃ RZĄDU WOBEC KORONAWIRUSA

W ostatnim czasie stabilne, choć obecnie minimalnie lepsze niż we wrześniu, są opinie o działaniach rządu wobec epidemii koronawirusa. Pozytywnie ocenia je co drugi badany (50%, od września wzrost o 2 punkty), a źle – ponad dwie piąte (44%, spadek o 2 punkty).

RYS. 4. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?

Percepcja działań rządu wobec epidemii koronawirusa zależy w największym stopniu od politycznych i światopoglądowych cech respondentów. Zadowolenie w tym względzie najczęściej wyrażają osoby popierające Prawo i Sprawiedliwość, identyfikujące się z prawicą, zaangażowane w praktyki religijne (uczestniczące w nich co najmniej raz w miesiącu). Wyróżniają się także najstarsi ankietowani (65+), mający wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe i robotnicy niewykwalifikowani. Politykę rządu w tej dziedzinie źle oceniają zwolennicy ugrupowań opozycyjnych: zwłaszcza Konfederacji Wolność i Niepodległość oraz Koalicji Obywatelskiej, ale także Lewicy i Polski 2050 Szymona Hołowni, osoby o poglądach lewicowych i nieuczestniczące w praktykach religijnych. Częstsze głosy krytyki niż aprobaty są również wśród badanych mających od 25 do 44 lat, mieszkańców największych miast (500 000 i więcej ludności), najlepiej wykształconych, kadry kierowniczej i specjalistów, pracowników administracyjno-biurowych, techników i średniego personelu, pracowników usług i prywatnych przedsiębiorców oraz pracujących w sektorze prywatnym (poza rolnictwem), jak również ankietowanych uzyskujących najwyższe dochody w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie domowym i niezadowolonych z własnej sytuacji materialnej (zob. tabelę aneksową 3).

TABELA 5

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość	86	10	5
Polska 2050 Szymona Hołowni	38	56	7
Lewica*	32	66	2
Koalicja Obywatelska	26	72	2
Konfederacja Wolność i Niepodległość*	21	74	5

* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu tego ugrupowania w próbie

Do czerwca tego roku obawy przed zarażeniem koronawirusem stopniowo się zmniejszały. Pod koniec sezonu wakacyjnego, w drugiej połowie sierpnia, nieco się nasiliły i od tego czasu utrzymują się na względnie stabilnym poziomie oscylującym w granicach 40%. W porównaniu z wrześniowym badaniem w październiku zwiększył się jedynie odsetek zupełnie niemających obaw w tym względzie kosztem odsetka nieobawiających się w stopniu umiarkowanym. W stosunku do poprzedniego pomiaru przybyło osób deklarujących maksymalne zaszczepienie przeciw COVID-19, czyli dwiema dawkami przypominającymi, ale jednocześnie wzrosła liczba tych, które przyznają się do nieprzyjęcia żadnej dawki szczepienia. Maleje też gotowość Polaków do korzystania ze szczepień w przyszłości. O polityce rządu wobec epidemii koronawirusa zdania są podzielone, z przewagą ocen pozytywnych, które umocniły się nieco od poprzedniego badania.

Opracował

Michał Feliksiak

TABELA 1

		Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		39	60	1	1037
Płeć	Mężczyźni	36	64	1	487
	Kobiety	42	57	1	549
Wiek	18–24 lata	19	81		99
	25–34	22	77	1	163
	35–44	33	67	1	201
	45–54	45	55	0	166
	55–64	46	53	1	161
	65 lat i więcej	56	44	1	246
Miejsce zamieszkania	Wieś	41	59	0	426
	Miasto do 19 999	34	66		132
	20 000 – 99 999	43	57	0	221
	100 000 – 499 999	34	64	1	159
	500 000 i więcej mieszk.	39	60	1	99
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	44	55	1	165
	Zasadnicze zawodowe	45	55		239
	Średnie	34	66	0	369
	Wyższe	38	61	2	264
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	34	65	1	112
	Średni personel, technicy	35	64	1	52
	Pracownicy adm.-biurowi	34	65	1	74
	Pracownicy usług	21	79		90
	Robotnicy wykwalifikowani	32	68	1	127
	Robotnicy niewykwalifik.	46	54		38
	Rolnicy	54	46		44
	Pracujący na własny rach.	44	54	2	45
	Bezrobotni	7	93		18
	Emeryci	54	46	0	264
	Renciści	65	35		49
	Uczniowie i studenci	23	75	2	55
	Gospodynie domowe i inni	21	79		68
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	40	60		135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	32	67	1	103
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	70	1	292
	prywatnym gosp. rolnym	51	49		52
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	46	54		168
	Od 1500 zł do 1999 zł	38	62		140
	Od 2000 zł do 2999 zł	44	56		188
	Od 3000 zł do 3999 zł	41	59		105
	4000 zł i więcej	34	66	1	102
	Trudno powiedzieć	29	70	2	150
Odmowa odpowiedzi		39	60	2	183
Ocena własnych war. mater.	Złe	41	59		84
	Średnie	40	59	1	447
	Dobre	38	62	0	505
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	40	60		54
	Raz w tygodniu	49	51	0	357
	1–2 razy w miesiącu	50	50		112
	Kilka razy w roku	41	59		231
	W ogóle nie uczestniczy	20	79	1	251
Poglądy polityczne	Lewica	34	66		226
	Centrum	41	58	1	258
	Prawica	44	56	0	331
	Trudno powiedzieć	38	61	1	173

TABELA 2

		Czy szczepił(a) się Pan(i) przeciwko COVID-19?				Liczba osób
		Tak, 1–2 dawkami	Tak, 1–2 podstawowymi dawkami i pierwszą dawką przypominającą	Tak, 1–2 podstawowymi dawkami i dwiema dawkami przypominającymi	Nie	
		%	%	%	%	
Ogółem		27	28	15	30	1019
Płeć	Mężczyźni	28	26	13	33	483
	Kobiety	27	29	17	27	536
Wiek	18–24 lata	36	20	7	37	98
	25–34	37	20	4	38	157
	35–44	32	25	4	40	197
	45–54	29	27	10	34	164
	55–64	24	35	20	21	158
	65 lat i więcej	16	34	34	16	245
Miejsce zamieszkania	Wieś	26	23	10	41	419
	Miasto do 19 999	34	31	10	25	130
	20 000 – 99 999	27	29	17	27	218
	100 000 – 499 999	28	31	23	18	157
	500 000 i więcej mieszk.	26	36	27	10	95
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	24	23	20	34	165
	Zasadnicze zawodowe	30	27	11	32	236
	Średnie	26	28	14	32	364
	Wyższe	30	31	18	21	254
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	28	37	21	14	109
	Średni personel, technicy	26	33	14	26	51
	Pracownicy adm.-biurowi	42	26	5	27	71
	Pracownicy usług	38	17	2	43	90
	Robotnicy wykwalifikowani	33	19	3	45	125
	Robotnicy niewykwalifik.	29	21	5	45	38
	Rolnicy	27	28	6	39	43
	Pracujący na własny rach.	28	28	14	30	44
	Bezrobotni	35	4	4	57	18
	Emeryci	15	36	34	16	263
	Renciści	28	26	12	33	49
	Uczniowie i studenci	33	24	10	33	52
	Gospodynie domowe i inni	29	23	5	43	66
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	37	27	17	19	133
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	30	20	10	40	100
	sekt. prywat. poza rolnict.	31	27	5	37	284
	prywatnym gosp. rolnym	24	28	7	41	51
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	33	19	9	40	167
	Od 1500 zł do 1999 zł	25	33	15	27	138
	Od 2000 zł do 2999 zł	32	27	21	20	188
	Od 3000 zł do 3999 zł	25	30	22	22	105
	4000 zł i więcej	31	37	16	16	99
	Trudno powiedzieć	24	24	14	38	144
	Odmowa odpowiedzi	21	29	12	38	177
Ocena własnych war. mater.	Złe	32	21	12	35	82
	Średnie	27	25	15	33	441
	Dobre	27	31	16	26	496
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	29	21	17	34	54
	Raz w tygodniu	25	31	16	28	352
	1–2 razy w miesiącu	23	30	11	36	110
	Kilka razy w roku	34	25	13	28	229
	W ogóle nie uczestniczy	26	26	18	29	247
Poglądy polityczne	Lewica	28	31	19	22	226
	Centrum	29	27	15	28	255
	Prawica	28	29	15	29	328
	Trudno powiedzieć	24	23	12	42	169

TABELA 3

		Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		50	44	6	1030
Płeć	Mężczyźni	50	45	5	484
	Kobiety	49	43	7	546
Wiek	18–24 lata	49	48	4	99
	25–34	43	52	5	160
	35–44	40	53	7	200
	45–54	45	49	6	165
	55–64	55	41	4	160
	65 lat i więcej	61	30	9	245
Miejsce zamieszkania	Wieś	51	43	6	427
	Miasto do 19 999	56	39	5	131
	20 000 – 99 999	51	41	8	221
	100 000 – 499 999	47	48	5	157
	500 000 i więcej mieszk.	37	56	7	96
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	60	31	9	165
	Zasadnicze zawodowe	60	34	6	239
	Średnie	48	48	4	368
	Wyższe	36	57	7	258
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	34	56	9	111
	Średni personel, technicy	44	55	2	52
	Pracownicy adm.-biurowi	40	56	4	74
	Pracownicy usług	41	55	5	89
	Robotnicy wykwalifikowani	49	44	8	127
	Robotnicy niewykwalifik.	67	26	7	38
	Rolnicy	59	36	5	44
	Pracujący na własny rach.	43	52	5	44
	Bezrobotni	29	67	4	19
	Emeryci	59	32	8	263
	Renciści	54	40	6	49
	Uczniowie i studenci	54	46		53
	Gospodynie domowe i inni	52	43	5	67
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	45	49	6	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	50	45	5	103
	sekt. prywat. poza rolnict.	39	54	6	287
	prywatnym gosp. rolnym	56	40	4	52
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	57	35	8	168
	Od 1500 zł do 1999 zł	55	38	7	140
	Od 2000 zł do 2999 zł	57	40	3	188
	Od 3000 zł do 3999 zł	51	47	2	105
	4000 zł i więcej	34	60	6	100
	Trudno powiedzieć	43	49	8	149
	Odmowa odpowiedzi	44	47	9	180
Ocena własnych war. mater.	Źle	39	52	10	84
	Średnie	47	46	7	446
	Dobre	54	42	5	500
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	65	26	8	54
	Raz w tygodniu	60	34	6	355
	1–2 razy w miesiącu	62	34	4	112
	Kilka razy w roku	50	46	4	231
	W ogóle nie uczestniczy	29	64	7	248
Poglądy polityczne	Lewica	31	66	4	226
	Centrum	47	49	4	257
	Prawica	72	25	3	331
	Trudno powiedzieć	42	44	14	173